

INDUSTRIJSKO-GOSPODARSKI PREGLED

Uređuje: Dušan Ražem

Inovativna ambalaža Bomark

Tvrtka Bomark je osnovana 1992. godine, a danas se sastoji od niza tvrtki u Hrvatskoj i inozemstvu. Domagoj Borščak, zamjenik komercijalnog direktora tvrtke Bomark Pak, ističe dvije njezine najvažnije članice – Bomark Ambalažu i Bomark Pak – koje zajedno broje oko 200 zaposlenih. Bomark Ambalaža je distribucijski dio grupe zadužen za distribuciju ambalažnih proizvoda u Hrvatskoj, dok je Bomark Pak proizvodni dio koji se sastoji od dvije tvornice.

Osim što je jedini proizvođač *stretch*-folije u tom dijelu Europe, Bomark Pak je postao od ove godine i proizvođač papirnih cijevi s jednim od najmodernijih postrojenja. Bomark trenutačno izvozi u više od 30 zemalja, a posjeduje distribucijske tvrtke u Bosni i Hercegovini, Sloveniji te Srbiji.

Kako ocjenjujete hrvatsko tržište ambalažnih proizvoda?

– Smatram da je razvijeno, međutim još smo uvijek inertni prema novim tehnologijama i specijaliziranim vrstama proizvoda koji su nešto skuplji, ali daju posebna svojstva. Pokušavamo educirati što veći broj kupaca te im ukazati na prednosti korištenja drugačijih vrsta folije. Smatram da nije bilo većih promjena na samom tržištu nakon ulaska u EU, ali postoji trend zelenih tehnologija, uštede energije i korištenja manje količine materijala koji mi uspješno pratimo svojim proizvodima.

Koliko u vašim proizvodima ima i hrvatske komponente?

– Nažalost, nema mnogo hrvatskih komponenti. Glavna komponenta u proizvodnji *stretch*-folije je granulata koji je nusprodukt nafte, te ga je potrebno uvoziti iz drugih zemalja budući da ni jedna tvrtka u Hrvatskoj nema proizvodnju granulata. Uspješnu suradnju imamo sa svim velikim proizvođačima iz SAD-a, Južne Koreje i Bliskog istoka, a od zvučnih imena to su Sabc, ExxonMobil Chemicals, Dow Chemicals i Versalis.

Što Hrvatska na području ambalažnih proizvoda može ponuditi Europi, ali i svijetu?

– Hrvatska definitivno može ponuditi kvalitetan, cjenovno konkurentan proizvod. Kroz godine poslovanja to i dokazujemo. Trenutačno radimo na razvoju novih proizvoda i ako uspijemo u svojem naumu, neki od tih proizvoda će biti jedinstveni u Europi, a možda i u svijetu.

Važan dio poslovanja Bomarka je i društveno odgovorno poslovanje, zar ne?

– Usudio bih se reći – i jedan od najvažnijih dijelova poslovanja Bomarka. Prije 13 godina moji su roditelji stvorili zakladu pod nazivom Civilizacija ljubavi kojoj je jedini cilj bio pomaganje potrebitima. Moj otac je pritom imao ideju koju zbog resursa, tehnologije i nekih drugih razloga nije bilo moguće realizirati ranije, a ta ideja je portal za pomaganje pod nazivom Civilizacija ljubavi. Kroz rad zaklade uvidjeli smo da postoji mnogo potrebitih, ali da isto tako postoji i mnogo ljudi koji žele pomoći, ali ne znaju kako i kome. Zbog toga smo krenuli u stvaranje ideje koja je već dvije godine u izradi i gdje smo s malim timom ljudi izradili portal Civilizacije ljubavi. Portal je zamišljen kao društvena mreža na kojoj se ljudi udružuju u grupe od dva do tri čovjeka, stvaraju projekte i pomažu ljudima kojima je pomoć potrebna. Naglasak cijele ideje je na grupiranju ljudi i povezivanju ne samo u virtualnom već i u realnom svijetu.

Jeste li zadovoljni zaposlenicima i je li obrazovanje za njih na odgovarajućoj razini? Koliko oni sudjeluju u aktivnostima tvrtke?

– Veoma smo zadovoljni zaposlenicima i smatram da nam je to i jedna od najvećih konkurentskih prednosti. Sve više zapošljavamo mlade, obrazovane ljude i mislim da se možemo pohvaliti da je u cijeloj grupi prosjek godina – 30! Tim se podatkom ne mogu pohvaliti mnoge tvrtke i na to smo osobito ponosni. Volio bih spomenuti da su cijeli projekt portala Civilizacije ljubavi stvarali i vodili timovi zaposlenika Bomark Grupe koji i trenutno rade na razvoju novih rješenja, kombinirajući svoj svakodnevni rad i volontiranje na projektu.

Možete li istaknuti neke buduće poslovne korake tvrtke?

– Neki od planova su prijave na dodatne natječaje za europske fondove, širenje na nova tržišta Europe, povećanje proizvodnih kapaciteta i, naravno, razvijanje portala Civilizacija ljubavi. Veliki fokus je stavljen na taj projekt te se mnoge ideje o razvoju tvrtke temelje na kombiniranju portala, društveno odgovornog poslovanja i suradnje s partnerima. Smatram da je budućnost poslovanja tvrtki u društveno odgovornom poslovanju i širenju pravih vrijednosti.

Izvor: Boris Odorčić, Privredni vjesnik 3942 od 29. 8. 2016.

JGL izvozi na daleka tržišta

Riječka farmaceutska tvrtka JGL, tijekom rujna i listopada izvezla je na tržišta Tajlanda, Vijetnama, Singapura i Malezije prve količine svojih proizvoda iz linije Aqua Maris – AM Classic 30 mililitara, AM Strong 30 mililitara i AM Baby 50 mililitara. To je rezultat suradnje s tvrtkom Favorex, podružnicom švicarske kompanije DKSH, koja je na tržištima regije ASEAN prisutna više od 150 godina. Suradnja JGL-a i Favorexa proteklog mjeseca proširena je i na tržište Filipina.

Izvor: Privredni vjesnik 3952 od 7. 11. 2016.

JGL predstavio tehnološke novitete

JGL, farmaceutska tvrtka u domaćem vlasništvu, na najvećem specijaliziranom sajmu za farmaceutsku industriju CPhI Worldwide, koji se održavao od 4. do 6. listopada u Barceloni, predstavila je novu tehnologiju Bag-on-Valve, koja je sve prisutnija u sustavima medicinskih proizvoda koji se apliciraju kao sprejevi. Osim toga, JGL je na sajmu predstavio veliku paletu vlastitih proizvoda već prisutnih na brojnim tržištima i onih razvijenih u proteklih godinu dana.

Izvor: Privredni vjesnik 3948

Najbolji veliki investitori u Hrvatskoj dolaze iz kemijske industrije

Tijekom krize proizvodnja u Europi pala je za 10 % i izgubljeno je više od tri milijuna radnih mjesta u industriji. Udio europskih tvrtki u ukupnom svjetskom ulaganju u proizvodne poslovne projekte pao je sa 40 % u 2005. na samo 25 % u 2013. godini. Jednako tako padaju investicije i u Japanu i Sjedinjenim Američkim Državama, gdje se udio smanjio za 35 odnosno 19 %. Još uvijek postoje financijski problemi u poslovanju na globalnoj razini, a realni sektor treba pomoći oporavku gospodarstva koje jamči rast i otvaranje novih radnih mjesta. No za to je potrebna vizija za nove investicije i inovacije. Kako bi potaknuo takav pogled na poslovanje, tjednik *Lider* pokrenuo je projekt *Lider Invest* kojim želi prepoznavati i promicati investicije i investitore.

Na završnoj manifestaciji *Lider Invest 2016.* prošloga tjedna uručene su nagrade za najbolje proizvodne investicije u Hrvatskoj. Nagradu 100 % *Lider Invest* – najbolja velika proizvodna investicija dobio je Jadran Galenski Laboratorij koji je investirao u svoj *Pharma Valley*. Nagradu za najbolju srednju proizvodnu investiciju dobio je AD Plastik za investiranje u novu liniju bojenja – proširenje proizvodnje za izvoz proizvoda za automobilsku industriju.

U okviru *Lider Investa* dodijeljena su i posebna priznanja za doprinos zapošljavanju *Employee Lider Invest* – tvrtkama *Press Glass*, za izgradnju proizvodnih kapaciteta u *Varaždinu*, te za osnivanje tvrtki *Kralj Metala Kovnica* i *Kralj Metala Alati* tvrtki *König Metall Kroatien*.

Kvalitetu prijavljenih investicijskih projekata ocjenjivao je stručni odbor koji je vrednovao investicije i prema prihodu po zaposlenom, udjelu domaćeg materijala, procjeni stupnja dodane vrijednosti i stupnju finalizacije proizvoda te utjecaju na okolinu odnosno održivosti. Riječ je o kombinaciji brojčanih podataka i subjektivnoga stajališta stručnog odbora, a u razmatranje su uzimali investicije čija je proizvodnja počela u razdoblju od 1. svibnja 2014. do 31. prosinca 2015. godine.

Izvor: *Miodrag Šajatović*, glavni urednik *Lidera*
Privredni vjesnik 3954 od 21. 11. 2016.

INA izrađuje detaljni dizajn Postrojenja za obradu teških ostataka

U Rafineriji nafte Rijeka potpisan je ugovor između Ine i španjolske tvrtke *Tecnicas Reunidas* o izradi detaljnog inženjerskog projekta (eng. FEED: Front End Engineering Design) za Postrojenje za obradu teških ostataka čija je izgradnja planirana za riječku rafineriju.

Uz predstavnike Ine i tvrtke *Tecnicas Reunidas*, svečanom potpisivanju ugovora prisustvovali su i ministar zaštite okoliša i energije g. *Slaven Dobrović*, zamjenik župana *Primorsko-goranske* županije g. *Marko Boras Mandić*, gradonačelnik *Grada Rijeke* g. *Vojko Obersnel*, načelnica općine *Kostrena* gđa. *Mirela Marunić*, kao i drugi predstavnici državne, regionalne i lokalne vlasti.

Komentirajući novu fazu projekta, predsjednik Uprave Ine g. *Zoltán Áldott*, istaknuo je: "Ovo je važan dan za Inu. Ugovor za izradu detaljnog tehnološkog rješenja je ključan i velik korak prema realizaciji našeg glavnog projekta – postrojenja za obradu teških

ostataka u riječkoj rafineriji. S procijenjenom vrijednosti od oko 3 milijarde kuna, to je ne samo jedna od najvećih investicija u povijesti Ine nego i jedna od najvećih investicija u Hrvatskoj ikad. Naš je cilj znatno poboljšanje tržišnog položaja i konkurentnosti riječke rafinerije na regionalnoj i europskoj razini. U ovom trenutku ulažemo oko 200 milijuna kuna, što je pokazatelj naše predanosti prema daljnjoj realizaciji projekta. Naravno, na putu do finalne realizacije računamo na suradnju svih naših ključnih dionika kako bismo kroz ovaj projekt ostvarili daljnji Inin rast."

"Naša rafinerijska industrija od velike je važnosti za rast gospodarstva te ima dugu tradiciju i velik potencijal. Da bi se nastavilo uspješno poslovanje, potrebna su ulaganja u postrojenja u skladu s najvišim tehnološkim i ekološkim standardima. Ova investicija nužna je stoga za jačanje konkurentnosti riječke rafinerije. Današnje potpisivanje ugovora o izradi projekta pozitivan je pomak koji će, nadam se, uskoro rezultirati i potpisivanjem ugovora o gradnji i omogućiti daljnji razvoj rafinerije Rijeke", rekao je ministar zaštite okoliša i energije *Slaven Dobrović*.

Detaljni inženjerski projekt pokazuje kako će se planirano Postrojenje za obradu teških ostataka i prateća postrojenja integrirati s postojećim rafinerijskim sustavima pri izgradnji, a Ina će u tu fazu uložiti više od 200 milijuna kuna u 2016. i 2017. godini. Uz postrojenje za obradu teških ostataka, u riječkoj rafineriji također će biti izgrađena i nova luka, zatvoreno skladište za koks, trafostanicu i dalekovod, dok će brojna postojeća rafinerijska postrojenja morati biti rekonstruirana. Finaliziranje FEED-a je predviđeno do kraja sljedeće godine kada se i očekuje odluka o gradnji Postrojenja za obradu teških ostataka, a Ina je u projekt dosad uložila više od 40 milijuna kuna te ishodila lokacijske dozvole za nova postrojenja.

Izvor: www.ina.hr

Suradnja AD Plastika i Renaulta

Solinska tvrtka AD Plastik nominirana je za proizvodnju bojenih prednjih i zadnjih branika i bočnih maski zadnjeg branika za Renault Clio. To vozilo proizvodit će se u Revozu, slovenskoj tvornici Renaulta u Novom Mestu. Početak serijske proizvodnje planiran je u kolovozu 2017., objavio je AD Plastik. AD Plastik će za taj projekt raditi brizganje, bojenje i montažu komponenti, a očekivani prihod tog društva u dvogodišnjem razdoblju iznosi 16,5 milijuna eura.

Izvor: Privredni vjesnik 3953 od 14. 11. 2016.

Zagrebački centar izvrsnosti Xelia Pharmaceuticals

Farmaceutska tvrtka specijalizirana za istraživanje i razvoj te proizvodnju antiinfektivnih lijekova za opasne bakterijske i gljivične infekcije *Xellia Pharmaceuticals* priopćila je da će njen zagrebački Centar izvrsnosti za istraživanje i razvoj biti osnažen s više od 15 novih znanstvenika i dodatnih 1000 metara četvornih laboratorijskog prostora. Investicija je vrijedna više od 30 milijuna kuna, a omogućit će nastavak intenzivnog rada na novim rješenjima. *Xellia* je od 2011. godine do sada u razvoj uložila više od 200 milijuna kuna.

Izvor: Privredni vjesnik 3947 od 3. 10. 2016.